

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av statsunderstödslagen och lagen om statskontoret

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av statsunderstödslagen och lagen om statskontoret (RP 88/2022 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Jouko Narikka, finansministeriet
- projektdirektör Tuula Lybeck, finansministeriet
- specialsakkunnig Petteri Jartti, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Annika Parsons, inrikesministeriet
- direktör Jukka Nummikoski, arbets- och näringsministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Statens revisionsverk
- jord- och skogsbruksministeriet
- Statskontoret
- Finlands Kommunförbund.

Inget yttrande av

- Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Den föreslagna ändringen av statsunderstödslagen (lagförslag 1) går i allt väsentligt ut på att komplettera lagen med bestämmelser om informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och tillhörande tjänster. Informationsresursen och tjänsterna i anslutning till den ska omfatta en tjänst

Utlåtande FvUU 22/2022 rd

för enhetlig elektronisk behandling och administration av statsunderstöd, avsedd för samtliga statsbidragsmyndigheter och andra som med stöd av lag beviljar statsunderstöd. Genom den föreslagna ändringen av lagen om statskontoret utökas Statskontorets nya lagstadgade uppgifter i anslutning till statsunderstödsverksamheten.

Förvaltningsutskottet anser att reformen främjar god och öppen förvaltning, tillgång till och användning av information som uppstår i statsunderstödsverksamheten, öppenhet och rättvisa i understödsbesluten och ändamålsenlig fördelning av statsunderstöden. Syftet med förslaget är också att göra det möjligt för allmänheten att följa upp och övervaka användningen av offentliga medel. Ett av målen är vidare att tydliggöra statsunderstödens ställning som verktyg för den politiska styrningen. Förvaltningsutskottet konstaterar dock att statsunderstödens funktion som verktyg för politisk styrning inte lämpar sig för exempelvis understöd från Brandskyddsfonden. Enligt lagen om brandskyddsfonden är de här understöden avsedda att användas endast för att främja förebyggandet av eldsvådor samt räddningsverksamheten.

Även om lagförslaget inte medför någon skyldighet för myndigheten att använda det nya systemet, välkomnar utskottet tanken att informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och tillhörande tjänster på längre sikt är avsedda att införas i all statsunderstödsverksamhet. Förvaltningsutskottet ser det också som viktigt att ministeriernas och andra statsbidragsmyndigheters nuvarande behörighet i fråga om den innehållsmässiga styrningen av statsunderstöden inom deras respektive förvaltningsområden inte ändras.

Författningsnivå och uppgifter som publiceras i det allmänna datanätet

Enligt 32 d § 2 mom. i förslaget till statsunderstödslag får i tjänsten publiceras namnet på fysiska personer som är statsunderstödsstagare, understödets ändamål och det geografiska område inom vilket understödet ska användas. Även andra uppgifter om ansökan om och beviljande och användning av statsunderstöd får publiceras i tjänsten. Uppgifter om enskilda ansökningar om statsunderstöd som beviljas fysiska personer och uppgifter om beviljade statsunderstöd som underskrider 1 000 euro publiceras dock inte i tjänsten. Enligt momentets sista mening ska närmare bestämmelser om annat informationsmaterial som publiceras utfärdas genom förordning av statsrådet. I propositionsmotiven står det att närmare bestämmelser om annat informationsmaterial som publiceras, såsom uppgifter om understöd till juridiska personer och om understöd som uppfyller den ovannämnda gränsen för understödets belopp, ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utskottet påpekar att det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning ser ut att göra det möjligt att till viss del på lagnivå föreskriva om informationsinnehållet i de personuppgifter som publiceras och att utfärda kompletterande bestämmelser genom förordning av statsrådet. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt utredning till förvaltningsutskottet har avsikten inte varit att bestämmelser om de personuppgifter som publiceras i tjänsten delvis ska kunna utfärdas genom förordning av statsrådet. Förvaltningsutskottet föreslår därför att bestämmelsen preciseras så att det i lagstiftningen inte råder oklarhet om författningsnivån för regleringen av personuppgifter.

Utlåtande FvUU 22/2022 rd

Bevaringstid

Enligt 32 e § 1 mom. i förslaget till statsunderstödslag kan statsbidragsmyndigheten och andra som med stöd av lagen beviljar statsunderstöd besluta om en längre bevaringstid för uppgifter och handlingar än den föreslagna bevaringstiden på 10 år. Förvaltningsutskottet anser att det är nödvändigt att möjliggöra en längre bevaringstid. Till exempel i Brandskyddsfondens byggprojekt har användningstiden för understödet fastställts till 30 år. En längre bevaringstid möjliggör senare övervakning av användningen av statsunderstöd samt en eventuell beslutsprocess i anslutning till återkrav.

Övergångsbestämmelse

I 32 b § i förslaget till statsunderstödslag föreskrivs en skyldighet att lämna minimiuppgifter om statsunderstödsverksamheten till Statskontoret för lagring i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten. Enligt övergångsbestämmelsen träder skyldigheten att lämna minimiuppgifter i kraft den 1 oktober 2023. Skyldigheten att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäring träder dock i kraft den 1 juni 2024.

Enligt utredning till utskottet förblir det oklart för vilken tid uppgifterna ska lämnas in när det gäller skyldigheten att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäringen. Enligt 9 § 2 mom. i det utkast till statsrådsförordning som lämnades i samband med propositionen gäller skyldigheten att lämna uppgifter om ansökningar och beslut om statsunderstöd inte sådana statsunderstöd som utlysts lediga att sökas innan förordningen trädde i kraft. Bestämmelserna om för vilken tid uppgifterna ska lämnas in kommer alltså att finnas på förordningsnivå och inte i lagen. Således kommer statsrådet att fatta beslut i frågan senare.

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde beviljas många understöd, av vilka största delen är statligt stöd. Rätten att bevilja understöd baserar sig således på EU:s regler om statligt stöd. Enligt utredning till förvaltningsutskottet revideras reglerna om statligt stöd för närvarande och i anslutning till reformen behövs ny genomförandelagstiftning och även stora översyner av datasystemen. Enligt 2 § i statsunderstödslagen tillämpas lagen också på stöd som betalas med EU-medel. Också till dessa delar har den nationella lagstiftningen reviderats och för närvarande ses datasystemen över. Förvaltningsutskottet anser att övergångsbestämmelsen behöver preciseras så att skyldigheten att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd för primärproduktion inom jord- och skogsbruket och för fiskerinäringen gäller statsunderstödsärenden som inleds den 1 juni 2024 eller därefter. Regleringen behövs för att det ska finnas tillräckligt med tid för de ändringar i datasystemen som görs med anledning av lagförslaget efter det att de ovannämnda ändringarna i systemen har gjorts. Samtidigt föreslår förvaltningsutskottet också att det bedöms om en motsvarande bestämmelse bör införas när det gäller andra skyldigheter att lämna minimiuppgifter om statsunderstöd.

Utlåtande FvUU 22/2022 rd

Statskontorets uppgifter

I 2 b § 3 mom. i den föreslagna lagen om statskontoret (lagförslag 2) föreslås en bestämmelse enligt vilken uppgifterna i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten ska publiceras av Statskontoret i tjänsten för publicering och användning av uppgifter om statsunderstöd i enlighet med vad som föreskrivs i 32 d § i statsunderstödslagen. I 32 d § 1 mom. i förslaget till statsunderstödslag föreslås en bestämmelse enligt vilken Statskontoret ska förvalta den tjänst som avses i 32 a § 1 mom. 2 punkten på sin webbplats i det allmänna datanätet. Statskontoret ska producera och publicera informationsmaterialet i tjänsten utifrån de offentliga uppgifterna i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten. Förvaltningsutskottet har ställts inför frågan om båda bestämmelserna behövs eller om de delvis överlappar varandra. Utskottet anser det behövt att finansutskottet bedömer om båda bestämmelserna behövs eller om de delvis överlappar varandra.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 29.9.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Mari Rantanen saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Heikki Vestman saml
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Veronika Honkasalo vänst
ersättare Pihla Keto-Huovinen saml
ersättare Jenni Pitko gröna
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Helopuro.